

Verscherpt Toezicht - stand van zaken en aanpak ter afronding van de risicovolle dossiers

21 oktober 2022

In dit memo staat de stand van zaken, beslis- en actiepunten en de voorgestelde aanpak van de volgende risicovolle dossiers:

- Laboratoria / Coron IT
- Meerkosten GGD'en 2020 en 2021 (afrekening voorschotten)
- GGD GHOR 2021 (afrekening voorschotten)
- Stichting Open Nederland (afrekening voorschotten)
- Overige dossiers: vaccins, LCH/Mediq, zelftesten, kwaliteit van de administratie

---

Laboratoria / Coron IT

Stand van zaken

Er lopen nu twee acties:

1. GGD GHOR en LCCB is zelf met de bevindingen aan de slag die gekomen zijn uit de IT Audit van Deloitte. Over de voortgang hierop wordt periodiek aan PDCV gerapporteerd. Dit moet leiden tot structurele verbetering in de beheersing op het Coron-IT systeem.
2. Er ligt nu een Plan van Aanpak voor een controle in drie stappen waarvan de uitkomsten nog genomen moeten kunnen worden in de beoordeling van de jaarrekening 2022. Dit plan richt zich op een controle om het systeem heen en kent de volgende fases:
  1. Uitwerking van het proces, de risico's en de beheersmaatregelen (heden – begin december), product is een beschrijvend rapport;
  2. Steekproefcontrole voor het verkrijgen van assurance over de betrouwbaarheid (december – medio januari), product is een assurance rapport;
  3. Controle op grote aantallen, in te richten als een periodieke rapportage over de werking (februari – maart), product is een geautomatiseerde wijze van controle voor periodieke controle.

Wat betekent dit

Het is nog geen verloren zaak voor 2022. Als fase 1 en 2 moet goed gevolg afgerond kunnen worden voor 1 februari kan de ADR dit nog in haar controle over 2022 betrekken. Dat is onze inzet.

Dit is uitdagend en vol met onzekerheden aangaande de haalbaarheid van de planning en of de uitkomst kwalitatief voldoende zal zijn. Het zijn echter stappen die ons ook al voorbereiden op 2023.

Wat is hiervoor nodig

Actie met spoed PDCV: De opdrachtbevestiging per mail vanuit PDCV aan de LCCB om fase 1 nu uit te gaan voeren. Hier zitten geen kosten aan verbonden omdat LCCB dit uit haar begroting kan financieren. Het doorgaan van fase 2 wordt besloten rondom de afronding van fase 1. Aan fase 2 zullen wel kosten verbonden zijn, o.a. omdat de controle door een onafhankelijk accountant beoordeeld moet worden.

Overigens zit in de kaderbrief 2023 voldoende aanknopingspunten om deze opdracht daar onder te laten vallen. Een aparte opdrachtbrief is daarom ook niet nodig.

De uitvoering van fase 1 betekent een investering vanuit met name Dienst Testen en FEZ. Dit betreft het aanleveren van informatie, beschikbaar zijn voor interviews en tussentijdse bevindingen beoordelen. De commitment hiervoor is door DT al afgegeven.

Actie voor Dienst Testen: naast de al toegezegde deelname aan de uitvoering van het Plan van Aanpak dient de budgethouder aan te geven op basis waarvan hij/zij voldoende comfort heeft om over te gaan tot het betalen van een factuur.

Financieel risico

Onzekerheid op de rechtmatigheid en getrouwheid van de betalingen tussen de 500 en 700 miljoen euro. Dit is exclusief de laboratoria kosten welke door GGD'en, huisartsen en instellingen via het RIVM aan VWS doorbelast worden.

Hoe kijkt de ADR hier naar

De aanpak die er nu ligt is besproken met de ADR. De ADR is, zoals altijd, voorzichtig. De ADR is erkent dat de uitwerking van het proces belangrijk is en wil vooral zien dat de budgethouder (Dienst Testen) zelf uitwerkt op basis van welke informatie en afwegingen het over gaat tot betalen facturen. Tot slot vindt de ADR vindt de aanpak ambitieus.

Perspectief 2023

De twee acties vermeld onder stand van zaken zijn ook gericht om over 2023 een controle uit te kunnen voeren welke VWS een voldoende mate van zekerheid verschaft.

Bijlage: Plan van Aanpak voor Fase 1 van de audit op CoronIT

Meerkosten GGD'en 2020 en 2021

De ADR heeft de nodige bezwaren over de wijze waarop de GGD'en zich dienen te verantwoorden aan VWS. Twee belangrijke zaken zijn dat de controle naar oordeel van de ADR niet diepgaand genoeg is en dat er een risico inventarisatie ontbreekt. Ondanks de nodige gesprekken en informatie uitwisseling blijft dit beeld bij de ADR overeind. Ons oordeel is dat er geen redelijke inspanning meer te leveren is om de zorgen van de ADR weg te nemen. Hierover is ook met het Ministerie van Financiën zij bevestigen dit beeld.

Besluit gevraagd: Het advies is dan ook om de beoordeling van de verantwoordingen en het vaststellen over 2020 en 2021 op de afgesproken wijze te doen en dus geen aanvullende werkzaamheden meer te verrichten. Is het management hiermee akkoord?

Belangrijk, om de verwerking in SAP 3F nog dit jaar te doen dient de opdracht uiterlijk 15 november 2022 aan DUSi verstrekt te worden.

Besluit gevraagd: Het advies is om ook als op de uiterste datum de controle van de verantwoordingen nog niet afgerond is of nog niet alle vaststellingsbrieven verzonden zijn toch over te gaan tot het afboeken van de voorschotten in de administratie. Is het management hiermee akkoord?

Meerkosten 2020

De afwikkeling hiervoor wordt door directie PG gedaan

Stand van zaken afwikkeling (is opgave van directie PG, dit is nog niet beoordeeld):

Aantal dossiers dat reeds geheel is afgerond (dwz tm verwerking in 3F): 17 GGD'en en 11 Veiligheidsregio's

Aantal dossiers waarvan alleen nog de vaststellingsbrief en verwerking in 3F moet volgen: van 5 GGD'en is de brief uit en liggen bij DUS-I ter verwerking, 1 GGD brief in de lijn en 1 GGD afstemming met PDCIC

Aantal dossier dat waar de controle nog van loopt dan wel aanvullende informatie opgevraagd is: 1 GGD

Actie directie PG: de afwikkeling van het beoordelen van de verantwoordingen, besluiten tot vaststellen en verwerking door DUSi in 3F dient zo snel mogelijk plaats te vinden. Zijn er belemmeringen die afronding voor 15 november in de weg staan?

Meerkosten 2021

De afwikkeling hiervoor wordt door de directie PDCIC gedaan.

@PDCIC kunnen jullie de meest actuele stand invullen

Aantal dossiers dat reeds geheel is afgerond (dwz tm verwerking in 3F): 0

Aantal dossiers waarvan alleen nog de vaststellingsbrief en verwerking in 3F moet volgen: 38

Aantal dossier dat waar de controle nog van loopt dan wel aanvullende informatie opgevraagd is: 38

Actie directie PDCIC: de afwikkeling van het beoordelen van de verantwoordingen, besluiten tot vaststellen en verwerking door DUSi in 3F dient zo snel mogelijk plaats te vinden. Zijn er belemmeringen die afronding voor 15 november in de weg staan?

Financieel risico

De financiële omvang is zo'n 2 miljard euro (2020 0,3 miljard en 2021 1,7 miljard). Op basis van het voorlopige oordeel van de ADR in het interim rapport en het feit dat er in de positie sindsdien niets gewijzigd moet hier rekening gehouden met een onrechtmatigheid (onzekerheid) op de afgekende voorschotten. Het is nog niet duidelijk of dit dan ook een onzekerheid op de getrouwheid is.

Uit de beoordelingen over komen overigens ook nog terugvorderingen en niet voor alle meerkosten zijn voorschotten betaald waardoor daar nu nog een betaling uit volgt. Dit maakt dat het financiële eindbeeld nu ook niet geheel te maken is. Dit dient ook zo spoedig mogelijk te gebeuren.

Hoe kijkt de ADR hiernaar

Zie passage stand van zaken.

Perspectief voor 2022 / 2023

De meerkostenregeling loopt ook in 2022 en 2023. Er is overleg met de NBA, accountants en GGD'en aanpassingen doorgevoerd in de verantwoordingsinstructie. Deze aanpassingen zijn met name ingegeven door de feedback die van de ADR gekregen is. Ook is er een concept risico inventarisatie opgesteld met bijbehorende maatregelen. De ADR is van mening dat ook de aangepaste verantwoordingsinstructie nog onvoldoende zekerheden geeft. Met name omdat in de verklaring van de accountant niet tot uiting wat ze specifiek voor de meerkosten geoordeeld en gedaan hebben. Een compenserende maatregel die juist hiervoor is opgenomen is de mogelijkheid dossierreviews door de ADR bij de accountants te laten uitvoeren. De ADR ziet dit maar ziet dus liever borging aan de voorkant.

Actie: de risico inventarisatie is nu nog een product waar alleen door FEZ aangewerkt. Dit moet een product van de PDCIC en PDCV worden, tevens moet de inventarisatie nog dieper uitgewerkt worden

GGD GHOR Stand van zaken

Door PDCV is een inhoudelijk verantwoordingsdossier opgesteld waarin per DVO wordt aangegeven wat er door VWS aan de GGD GHOR gevraagd is en wat er door de GGD GHOR geleverd is. Dit is onderbouwd met stukken. Dit dossier is nu nog niet kwalitatief voldoende. Door FEZ is nu feedback op het dossier gegeven en er zal nu binnen de directie verder aan gewerkt worden. Het doel van dit dossier is aan te geven welk product / dienst is er gevraagd en wat is er aantoonbaar geleverd. Dat blijkt nu onvoldoende uit het dossier.

Actie gevraagd PDCV: geadviseerd wordt dat het inhoudelijk dossier wordt beoordeeld door die mensen die in 2021 bij het dossier betrokken waren maar nu niet actief aan het bij het opstellen van het verantwoordingsdossier gewerkt hebben. Ook wordt geadviseerd dat het management van PDCV dit dossier beoordeeld. Zaken waarop gelet moet worden zijn: is de onderbouwing objectief, zijn er andere stukken die zaken versterken, kan je als lezer zonder grote kennis van de DVO's met de GGD GHOR het dossier volgen?

Door PDCIC en FEZ is een financieel dossier opgesteld. Ook hier wordt per DVO ingegaan op wat VWS bevoorschot heeft en de werkelijke kosten die de GGD GHOR heeft gemaakt. Dit dossier is nog niet af.

Actie PDCIC: Het volgende moet nog gebeuren:

- o Over 2020 is geen overzicht bekend van de kosten die de GGD GHOR per DVO gemaakt heeft. Stap 1 is om in de eigen stukken na te gaan of we deze informatie wel hebben en anders moet dit bij GGD GHOR nog gevraagd worden. Het jaarverslag met jaarrekening over 2020 is wel in ons bezit maar hierin is de uitsplitsing per DVO niet opgenomen.
- o Het jaarverslag met jaarrekening en controle verklaring 2021 is nog niet gereed en daarmee nog niet in bezit van VWS. De planning is dat dit medio november afkomt en daarna naar VWS komt. Graag ook via het bestuurlijk overleg hier blijvend aandacht voor vragen.
- o Bovenstaande stukken zijn nodig om het financieel dossier te kunnen afronden. Zoals het er nu naar uitziet kan dit pas in december!

Uiteindelijk zal op basis van het inhoudelijk en financieel dossier te samen door de directeur PDCV en/of PDG Covid-19 besloten moeten worden of het dossier naar VWS oordeel volstaat om de voorschotten met de GGD GHOR af te rekenen

Actie gevraagd: graag de voorbereiding starten om de besluitvorming over het gehele verantwoordingsdossier te kunnen nemen. Hier zal vast ook voor overleg voor gewenst zijn.

Begin oktober is er door de GGD GHOR al 70 miljoen euro terugbetaald aan VWS voor uitbetaald voorschot waar geen kosten tegenover stonden. VWS heeft nog recht op 20 miljoen. GGD GHOR heeft aangegeven dat ze dit in december terug betalen.

Actie gevraagd: door PDCIC dient er bewaakt te worden dat de 20 miljoen uiterlijk 31-12-2022 op de bankrekening van VWS staat. Tevens dient met het ontvangen van de jaarrekening over 2021 vastgesteld te worden dat er geen middelen bij de GGD GHOR meer staan die terug moeten naar VWS.

Besluit gevraagd: de voorschotten moeten dit jaar afgeboekt worden. Om het FDC hier voldoende tijd voor te geven dient de opdracht hiervoor uiterlijk 1 december aan het FDC gegeven te worden. Bij deze opdracht hoort een onderbouwing vanuit de directie waarom de voorschotten afgeboekt moeten worden. Gevraagd wordt: 1. Akkoord te gaan om ook als verantwoordingsdossier nog niet gereed is de opdracht tot afboeken van de voorschotten uiterlijk 1 december te verstrekken en 2. Dat directie PDCV een door de directeur getekend memo hiervoor aan het FDC verstrekt.

Wat betekent dit

Het dossier GGD GHOR moet wat betreft het deel rechtmatig en getrouw waarschijnlijk als verloren beschouwd worden. Er zijn goede redenen om verder aan het inhoudelijke en financiële dossier te blijven werken. Dit is dan met name om over andere aspecten dan rechtmatigheid het verhaal te kunnen vertellen.

Besluit gevraagd aan PDCV/PDCIC/FEZ: beperk de inzet op het trachten rechtmatig af te rekenen van deze DVO's. De kans van slagen lijkt nihil.

Financieel risico

Het saldo van de voorschotten dat nu afgerekend moeten worden is 1,3 miljard euro. Dit zal naar verwachting in zijn geheel als onzeker op zowel de rechtmatigheid als de getrouwheid uitkomen.

Perspectief 2022 en 2023

Vanaf 2022 is er geen sprake meer van DVO's maar van een wettelijke taak die door de LCCB wordt uitgevoerd. Over het 1^e halfjaar van 2022 is de oorzaak van de oordeelsonthouding die de GGD GHOR heeft gekregen over 2020 en 2021 niet weggenomen. Ook is er nog geen controle protocol opgesteld voor 2022 (en 2023). Tevens is het nu niet bekend of over 2022 beter dan over 2021 een inhoudelijk dossier kan worden opgesteld. We zien op dit dossier aan de beleidskant vele personele wisselingen. Dit maakt borging van kennis moeilijk.

Advies: werk aan een plan / opzet voor de verantwoording over 2022

Stichting Open Nederland (SON)

Stand van zaken

Door PDCV is een inhoudelijk verantwoordingsdossier opgesteld waarin per fase wordt aangegeven wat er door VWS aan de SON gevraagd is en wat er door de SON geleverd is. Dit is onderbouwd met stukken. Dit dossier kent een goede opzet maar is nu nog niet kwalitatief voldoende. Door FEZ is nu feedback op het dossier gegeven en er zal nu binnen de directie verder aan gewerkt worden. Het doel van dit dossier is aan te geven welk product / dienst is er gevraagd en wat is er aantoonbaar geleverd. Dat blijkt nu onvoldoende uit het dossier.

Actie gevraagd: geadviseerd wordt dat het inhoudelijk dossier wordt beoordeeld door die mensen die in 2021 bij het dossier betrokken waren maar nu niet actief aan het dit dossier gewerkt hebben. Ook wordt geadviseerd dat het management van PDCV dit dossier beoordeeld. Zaken waarop gelet moet worden zijn: is de onderbouwing objectief, zijn er andere stukken die zaken versterken, kan je als lezer zonder grote kennis van de overeenkomst met de SON het dossier volgen?

Door PDCIC en FEZ is een financieel dossier opgesteld. Ook hier wordt per fase ingegaan op wat VWS bevoorschot heeft en de werkelijke kosten die de SON heeft gemaakt. Dit dossier is nog niet af. **Actie:** Het volgende moet nog gebeuren:

- o Het jaarverslag met jaarrekening en controle verklaring 2021 (periode maart 2021 – maart 2022) is nog niet gereed en daarmee nog niet in bezit van VWS. De planning is dat dit begin november afkomt en daarna naar VWS komt. Graag ook via het bestuurlijk overleg hier blijvend aandacht voor vragen.
- o De jaarrekening 2021 en controleverklaring 2021 zijn nodig om het financieel dossier te kunnen afronden. Zoals het er nu naar uitziet kan dit pas in december!

Uiteindelijk zal op basis van het inhoudelijk en financieel dossier te samen door de directeur PDCV en/of PDG Covid-19 besloten moeten worden of het dossier naar VWS oordeel volstaat om de voorschotten met de GGD GHOR af te rekenen

Actie gevraagd: graag de voorbereiding starten om de besluitvorming over het gehele verantwoordingsdossier te kunnen nemen. Hier zal vast ook voor overleg voor gewenst zijn.

In september is er door de SON reeds 180 miljoen euro terugbetaald aan VWS voor uitbetaald voorschot waar geen kosten tegenover stonden. In november komt SON met een nieuwe liquiditeitsprognose voor de activiteiten die nog resten ter afronding van hun werkzaamheden (o.a. nog enkele juridische disputen met testaanbieders). Daar zal waarschijnlijk weer een bedrag uitkomen wat VWS zal afkomen. Het is zaak dat dit dan ook nog in 2022 ontvangen wordt.

Actie gevraagd: door PDCIC dient er bewaakt te worden dat liquiditeitsprognose door SON tijdig wordt ingediend en door PDCIC /PDCV beoordeeld wordt. Daarna dient de financiële afhandeling daarvan vlot plaats te vinden. Dit alles zodat afronding hiervan nog valt in het boekjaar 2022.

Besluit gevraagd: de voorschotten moeten dit jaar afgeboekt worden. Om het FDC hier voldoende tijd voor te geven dient de opdracht hiervoor uiterlijk 1 december aan het FDC gegeven te worden. Bij opdracht hoort een onderbouwing vanuit de directie waarom de voorschotten afgeboekt moeten worden. Gevraagd wordt: 1. Akkoord te gaan om ook als verantwoordingsdossier nog niet gereed is de opdracht tot afboeken van de voorschotten uiterlijk 1 december te verstrekken en 2. Dat directie PDCV een door de directeur getekend memo hiervoor aan het FDC verstrekt.

Wat betekent dit

Het oordeel van de accountant op de jaarrekening van SON is nog onzeker. Het kan zeker nog een goedkeurende verklaring worden. Daarmee staan alle seinen op groen om te in zetten op een rechtmatige afrekening van de voorschotten. Hiervoor is belangrijk dat het inhoudelijk en financieel dossier zo sterk mogelijk wordt.

Besluit gevraagd aan PDCV/PDCIC/FEZ: i.t.t. de GGD GHOR wordt hier juist gevraagd om binnen de mogelijkheden maximaal te gaan voor een rechtmatige en getrouwe afrekening. Dit zal naast de inzet van de huidige groep medewerkers ook actieve betrokkenheid van het management vragen. Gaan we hiervoor?

Financieel risico

Het saldo van de voorschotten dat nu afgerekend moet worden is 660 miljoen euro¹. De voorgestelde inzet is om tot een rechtmatige afrekening te komen.

Perspectief 2022 en 2023

De DVO met DON eindigt per 31-oktober 2022. De verantwoording over de periode april t/m oktober 2022 wordt in 2023 gedaan. Ook hier is het advies om de voorbereiding hiervoor al ter hand te nemen.

Overige dossiers

Tot slot worden in dit memo nog dossiers langsgelopen die niet geïdentificeerd als risicovol dossier in het kader van verscherpt toezicht maar wel in de grote belangstelling van de ADR staan, financieel fors zijn en corona gerelateerd.

Vaccins

Over 2021 gaf de administratie geen getrouw beeld van de overeenkomsten voor de vaccin aankopen. Zowel op de verplichtingen, voorschotten als de prestatieverklaringen waren onzekerheden en last minute correcties. Dit jaar is er, wederom, met stevige ondersteuning vanuit FEZ voor gezorgd dat de administratie een getrouwe weergave geeft. Dit vraagt nog altijd aandacht o.a. boekingen rondom btw en voorschotten (afrekeningen) goed te krijgen. FEZ blijft dit jaar nog de ondersteuning bieden maar begint zich al wat terug te trekken. PDCIC dient dit vanaf 2023 zelfstandig te doen.

Zelftesten

Over 2021 is de betalingen voor zelftesten allemaal onzeker verklaard omdat er geen aantoonbare aansluiting was tussen leveringen en facturen. Dit jaar is er tot nog voor 220 miljoen aan zelftesten betaald en is er door Dient Testen een controledossier prestatieverklaringen opgesteld. Dit is met de ADR besproken. Een definitief oordeel van de ADR is nog niet bekend. Beter is het om snel duidelijkheid te hebben dat het ook in de ogen van de ADR goed is. Zo niet dan is er nog een mogelijkheid om iets te doen.

Actie DT: bij ADR nagaan wat de status nog is.

LCH / Mediq

Dit jaar wordt de afwikkeling van LCH / Mediq ook administratief afgerond. In totaal gaat het om de vaststelling van 1,5 miljard aan voorschotten. VWS heeft 1,25 miljard euro over 2020 hiervoor al afgerekend en de toelichting daarvoor aan de ADR verstrekt. Een definitief oordeel van de ADR is nog niet bekend

Actie: bij de ADR nagaan hoever zij zijn voor het vellen van een oordeel over de afgerekende voorschotten.

De afrekening van de voorschotten 2021, zo'n 250 miljoen, is nog lopende. De ADR voert nog werkzaamheden die onderdeel uitmaken van de verantwoording. Voor zover de laatste berichten zijn zal dit ook nog in boekjaar 2022 afgerond worden.

Kwaliteit van de administratie

De ADR merkt ook weer in het interim rapport op dat de administratie van VWS geen goed beeld van de werkelijkheid weergeeft. Vanuit het werkplan interne controle is FEZ, samen met de VWS directies, bezig hier verbetering in aan te brengen. FEZ weet zeker dat de administratie van de corona gerelateerde directies (budgetplaatsen 4068 t/m 4072) extra aandacht behoeft.

FEZ wil dat in de tweede helft van november alle openstaande verplichtingen en voorschotten op in elk geval artikel 1 en waar mogelijk ook op artikel 10 van de genoemde budgetplaatsen in gezamenlijkheid doorlopen en beoordeeld worden. Dit is een behoorlijke inzet maar één die ons zekerheid gaat geven en als doel heeft om veel gedoe in januari en februari te voorkomen. Het gaat om de volgende aantallen posten op artikel 1

¹ Dit zal nog (deels) gesaldeerd worden met de terugontvangen 180 miljoen waardoor het werkelijke af te rekenen voorschot lager wordt.

	VPL	VS
PDC-directies	108	104
Dienst Testen	66	11

De voorschotten bij PDC-directies zijn met name GGD GHOR, SON en meerkosten.

Gevraagd besluit PDCIC en Dienst Testen: instemming en commitment vanuit de directies om deze actie uit te voeren en samen tot een aanpak hiervoor te komen.